

SELETUSKIRI

„Eesti mehitamata sõidukite sektori arengu lähtealused ja teekaart 2026–2030“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

„Eesti mehitamata sõidukite sektori arengu lähtealused ja teekaart 2026–2030“ on valdkonnaülene tegevusraamistik, mille eesmärk on seada suunad mehitamata sõidukite ehk droonide arendamisele, kasutuselevõtule, testimisele, seire-, tõrje tegevustele ning valdkonna tööstusliku ja kompetentsibaasi arengule Eestis.

Teekaardis käsitatakse mehitamata sõidukitena õhus, maal, vee peal ja vee all liikuvaid autonoomseid või kaugjuhitavaid sõidukeid ning neid toetavaid, tuvastavaid või tõrjuvaid süsteeme, tooteid, tarkvarasid ja teenuseid. Teekaart ei hõlma üldotstarbelisi statsionaarseid või piiratud tegevusulatuslega tarbijaroboteid, mille peamine kasutus ei ole liikuv operatiivne tegevus avatud füüsilises keskkonnas.

Mehitamata sõidukite tähtsus on viimastel aastatel kiiresti kasvanud nii riigikaitstes, sisejulgeolekus, kriisihalduses, avalikes teenustes kui ka majanduses. Ukraina sõjakogemus on näidanud, et droonid ja droonitõrje on muutunud kiiresti arenevaks ning otsesest kaitsevõimetest mõjutavaks võimevaldkonnaks. Samal ajal loob mehitamata sõidukite kaksikkasutuse iseloom võimalusi majanduskasvuks, ekspordiks, teadus- ja arendustegevuseks ning avalike teenuste tõhustamiseks.

Eestis on droonivaldkonna arendamiseks vajalikud tegevused juba mitmes valdkonnas käimas, kuid seni on puudunud terviklik raamistik, mis seoks riigikaitse, sisejulgeoleku, lennunduse, ettevõtluse, hariduse, teaduse, digitaristu ja regulatsiooni arendamise ühtseks tegevuskavaks. Teekaardi eesmärk on koondada valdkonna prioriteetid, tegevused, vastutajad, koostööpartnerid ja ajakava, et toetada mehitamata sõidukite sektori koordineeritud arengut Eestis.

Teekaardi visioon on, et Eesti oleks 2030. aastaks parim riik maailmas droonitehnoloogiate arendamiseks ja kasutamiseks.

2. Teekaardi koostamine

Teekaardi koostamist koordineeris Riigikantselei. Teekaardi koostamisse panustasid strateegiabüroo, julgeoleku ja riigikaitse koordinatsioonibüroo, Euroopa Liidu sekretariaat ja õigusosakond.

Teekaardi kontaktisikud on Ott Tahk ott.tahk@riigikantselei.ee ja Regina Tagger regina.tagger@riigikantselei.ee.

Teekaardi koostamisse kaasati avaliku sektori asutused, erasektori esindajad, erialaliidud, kõrgkoolid ja teaduspargid. Kaasamise eesmärk oli koondada valdkonna osapoolte teadmised, vajadused ja ettepanekud ning kujundada nende põhjal ühine tegevusraamistik mehitamata sõidukite sektori arendamiseks Eestis.

Kaasatud osapoolte sisend aitab täpsustada valdkonna peamisi arenguvajadusi, kitsaskohti, koostöövõimalusi ning tegevusi, mis toetavad nii riigi strateegilisi eesmärke kui ka ettevõtete, teadusasutuste ja teiste partnerite praktilisi vajadusi. Teekaardi koostamisel käsitleti muu hulgas riigikaitse ja sisejulgeoleku vajadusi, droonitehnoloogiate arendamist ja tootmist, testkeskkondi, regulatiivset keskkonda, digitaalseid õhuruumiteenuseid, drooniseiret ja droonitõrjet, ekspordivõimalusi ning spetsialistide järelkasvu.

Teekaardi koostamine toimus valdkonnaülestes aruteludes, asutustevahelise koordineerimise ning osapooltelt kogutud sisendi põhjal.

Aeg	Tegevus	Eesmärk
06-09.2025	kohtumised erasektori esindajatega	Mõista valdkonna probleeme
06-10.2025	kohtumised avaliku sektori esindajatega	Mõista valdkonna probleeme ning rollide jaotuseid
10.2025-01.2026	Testalade tööühma moodustamine ning valdkondlikud kohtumised	Kaardistada Eesti testalade võimekused ning puudujäägid
02.2026	Koostööpäevak erasektori valdkonna esindajate ning liitude esindajatega	Valideerida kaardistatud probleemid ning eesmärgid, koondada lahendused
02.2026	Koostööpäevak avaliku sektori ning akadeemiate esindajatega	Valideerida kaardistatud probleemid ning eesmärgid, koondada lahendused
04.2026	Teekaardi tagasisidering EISis	Laada dokumendi põhiosale ning lisale esmane kaasatud osapoolte tagasiside
05.2026	Valdkondlikud arutelud tagasiside osas	Leida lahendused ning täpsustada tagasisidest tulenevalt materjale
06.2026	Eesti mehitamata sõidukite lähtealused ning teekaart 2026-2030 Vabariigi Valitsuse istungil	Teekaardi ning lisa heakskiitmine

3. Eelnõu sisu

Teekaart keskendub neljale strateegilisele eesmärgile.

1. Eesti julgeolekut toetab tugev kodumaine droonitehnoloogia ja tööstuslik võimekus

Eesmärk on tugevdada Eesti võimet arendada, toota, kohandada ja kasutada mehitamata sõidukite tehnoloogiaid ning nendega seotud süsteeme. Selleks nähakse ette kriitiliste komponentide ja tarneahelate kaardistamine, mikroelektronika ja kiibidisaini võimekuse arendamine, avaliku sektori nõudluse suunamine innovatsiooni toetamiseks ning ettevõtete rahvusvahelistele turgudele jõudmise toetamine.

Teekaardi kaudu luuakse parem alus selleks, et Eesti kaitsetööstus ja tehnoloogiaettevõtted saaksid arendada lahendusi, mis vastavad riigi julgeoleku- ja võimevajadustele ning omavad samal ajal ekspordipotentsiaali.

2. Eesti on rahvusvaheliselt eelistatud keskkond mehitamata sõidukite valdkonna innovatsiooni ja dronide kasutuse jaoks

Eesmärk on kujundada Eestist atraktiivne dronitehnoloogiate arendus-, testimis- ja kasutuskeskkond. Selleks nähakse ette regulatsiooni ja järelevalve eest vastutavate asutuste võimekuse tugevdamine, lubade ja teatiste menetluste lihtsustamine ja digitaliseerimine, paindlikuma õigusruumi kujundamine, testkeskkondade võrgustiku arendamine ning digitaalsete õhuruumiteenuste väljaarendamine.

Olulise osana käsitletakse U-space'i ja teiste digitaalsete õhuruumiteenuste vajadust, BVLOS-lendude võimaldamist, testkeskkondade ligipääsetavust ning Eesti rahvusvahelist positsioneerimist dronitehnoloogiate innovatsioonikeskkonnana.

3. Riigil on suutlikkus dronide kasutust igas olukorras seirata, juhtida ja vajadusel tõrjuda

Eesmärk on tagada riiklik olukorrateadlikkus ning võimekus drooniohtudele reageerida. Selleks nähakse ette valdkonna riikliku juhtimis- ja koordineerimismudeli kokkuleppimine, riikliku drooniseire ja olukorrateadlikkuse süsteemi loomine, tervikliku drooniseire võrgustiku arendamine, droonitõrje valmisoleku tagamine ning kriitilise taristu ja elutähtsate teenuste kaitse tugevdamine drooniohtude eest.

Teekaart käsitleb drooniseiret ja droonitõrjet valdkondadena, mis puudutavad nii riigikaitset, sisejulgeolekut, lennuohutust, kriitilise taristu kaitset kui ka elutähtsate teenuste toimepidevust.

4. Eestis on mehitamata tehnoloogiate valdkonnas tugev spetsialistide järelkasv ja kompetentsibaas

Eesmärk on tagada, et Eestis oleks piisavalt spetsialiste mehitamata sõidukite arendamiseks, tootmiseks, käitamiseks, hooldamiseks, sertifitseerimiseks ja kasutuselevõtuks. Teekaart näeb ette kompetentsiraamistiku loomise, õppekavade ja õpiteede arendamise, kaugpilootide ja instruktorite väljaõppe tugevdamise, teadusasutuste ja ettevõtete koostöö parandamise ning noorte huvi suurendamise mehitamata tehnoloogiate ja inseneeria vastu.

Samuti käsitletakse Eesti–Ukraina koostöö arendamist mehitamata sõidukite valdkonnas, et kasutada Ukraina praktilist kogemust teadmussiirde, õppe, rakendusuringute ja tehnoloogiaarenduse toetamiseks.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Teekaart on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Teekaart on vastavuses Euroopa Komisjoni drooni- ja droonitõrje tegevuskavale koostatud Eesti seisukohtadega.

5. Eelnõu jõustumisega kaasnevad mõjud

Teekaardi elluviimisel on eeldatavalt positiivne mõju Eesti julgeolekule, majandusele, innovatsioonivõimele, avalike teenuste arengule ning haridus- ja teadussüsteemile.

Julgeolekuvaldkonnas aitab teekaart tugevdada Eesti võimet kasutada mehitamata süsteeme riigikaitse, sisejulgeoleku ja kriisihalduse ülesannetes ning parandada droonide seire-, juhtimis- ja tõrjevõimekust.

Majanduslik mõju avaldub eelkõige kaitsetööstuse ja laiemalt tehnoloogiasektori arengus. Teekaart aitab parandada ettevõtete võimalusi arendada, testida ja valideerida mehitamata sõidukite lahendusi Eestis ning tugevdab eeldusi ekspordiks ja rahvusvaheliseks koostööks.

Regulatiivne ja halduslik mõju avaldub menetluste kiirendamises, digitaliseerimises ja kasutajasõbralikumaks muutmises. Teekaardi eesmärk on vähendada põhjendamatut halduskoormust ning suurendada regulatiivse keskkonna prognoositavust, säilitades samal ajal ohutuse ja julgeoleku.

Haridus- ja teadusvaldkonnas aitab teekaart paremini siduda ettevõtete ja riigi kompetentsivajadused õppe, teadustöö ja teadmussiirdega. Eeldatav mõju on spetsialistide järelkasvu tugevnemine ning mehitamata tehnoloogiate ja nendega seotud valdkondade teadus- ja arendustegevuse parem seotus praktiliste vajadustega.

Teekaardis sisalduvate tegevuste elluviimine võib mõjutada seotud asutuste töökorraldust, eelkõige regulatsiooni, järelevalvet, digiteenuste, testkeskkondade, seire- ja tõrjevõime ning koordineerimisega seotud ülesannetes. Täiendav ressursivajadus täpsustatakse tegevuste elluviimise ja eelarveprotsesside käigus.

6. Teekaardi elluviimine ja sellega seonduvad kulud

Teekaarti viiakse ellu ministriumide, nende valitsemisalade asutuste, Riigikantselei, ettevõtete, teadus- ja haridusasutuste ning teiste partnerite koostöös. Iga tegevuse eest vastutav asutus koordineerib oma tegevuse elluviimist, kaasab vajalikud partnerid ning täpsustab tegevuse elluviimiseks vajaliku töökorralduse ja rahastusvajaduse.

Teekaardi lisas 1 on iga tegevuse kohta esitatud vastutaja, kaasatavad osapooled ning ajakava. Teekaardi elluviimise koordineerimisel on oluline tagada valitsemisaladeülene koostöö, tegevuste järjepidev seire ning vajadusel tegevuskava ajakohastamine.

Tegevuste elluviimiseks kasutatakse vastutavate asutuste olemasolevaid vahendeid, riigieelarve võimalusi, Euroopa Liidu rahastusallikaid ning muid asjakohaseid toetus- ja rahastusmeetmeid. Tegevused, mis eeldavad täiendavaid vahendeid, esitatakse arutamiseks vastava valitsemisala eelarveprotsessis või muus asjakohases otsustusprotsessis.

Teekaardi elluviimise seiret koordineerib Riigikantselei koostöös asjaomaste ministriumide ja asutustega. Teekaardi rakendamise edenemisest antakse ülevaade kord aastas ning vajadusel esitatakse valitsusele ettepanekud tegevuste ajakohastamiseks.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks asjaomastele ministriumidele ja asutustele.

Teekaardi koostamise käigus on kaasatud avaliku sektori asutusi, erasektori esindajaid, erialaliite, kõrgkoole ja teadusparke. Kaasamise käigus kogutud sisendit kasutati teekaardi eesmärkide, tegevussuundade, vastutuste ja ajakava täpsustamiseks.

Kooskõlastamise käigus esitatud märkused ja ettepanekud koondatakse kooskõlastustabelisse. Vajadusel täpsustatakse eelnõu kooskõlastustulemuste põhjal enne selle esitamist Vabariigi Valitsusele.

8. Jõustumine

Otsus jõustub selle allkirjastamisel.